

K osmdesátinám JUDr. Ladislava Daňka

JUDr. Ladislav Daněk, 80 years old

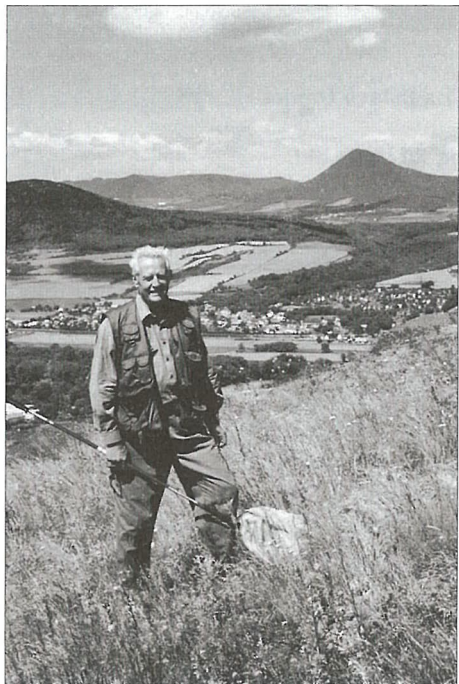

Málokdo by tomuto muži vysoké vzpřímené postavy, jisté chůze a pevného stisku ruky hádal osmdesát let. Přesto je skutečností, že náš přítel a kolega JUDr. Ladislav Daněk oslavil loni toto jubileum.

Narodil se 27. listopadu 1926 v Nymburce v rodině krejčovského mistra. Přírozený zájem o přírodu podporoval jeho otec a později i středoškolský profesor Stanislav Kaufman. Ten vyžadoval v primě od studentů jako součást zkoušky z přírodopisu vyhotovení vlastního herbáře a v sekundě sbírku brouků. Po splnění tohoto studentského úkolu Ladislav na brouky nezanevřel. Naopak. Podobně, jako jeho tehdejší spolužák Josef Gottwald, pokračoval ve sbírání a studiu brouků po celý život.

Zájem o Coleoptera rozvíjel v Ladislavu Daňkovi především prof. RNC. Karel Kult, který v letech 1943-1944 v Nymburce učil. Později to byl i Jan Bechyně, který často navštěvoval Nymburk. Členem České entomologické společnosti se stal jubilant v roce 1945. Sběry a faunistický výzkum prováděl zprvu v okolí Nymburka a ve středním Polabí. Na doporučení Karla Kultha se v letech 1944-1948 věnoval systematickému průzkumu psamofilních Carabidů na písčných přesypech v okolí obce Písty a Zvěříněk u Nymburka. Poprvé na písčné duně u obce Zvěříněk (za několik let byl celý biotop zničen vytěžením písku a rozšířením areálu továrny Asbestos Zvěříněk) sbíral ve větším počtu druhy *Amara infima*, *A. brunnea*, *Harpalus flavescens*, *H. hirtipes*, *H. neglectus*, *H. servus* aj. Na společné exkursi se Zdeňkem Mlynářem objevil dne 11.V.1947 na téže lokalitě i *Cymindis macularis*, jako první nález pro Čechy. Po válce navštěvoval různé pozoruhodné lokality, zejména Srbsko u Berouna a většinu pohraničních pohoří, přičemž spolupracoval se svými vrstevníky, zejména Josefem Gottwaldem, Janem Pulpánem, Rudolfem Rousem, Aldou Olexou, Vladimírem B. Poláčkem, Radovanem Věženským aj. Ze starších entomologů můžeme jmenovat prof. Jana Obenbergera, JUDr. Leo Heyrovského, prof. Jana Roubala, RNDr. Ing. Miloše Fassatiho či Bohumila Štíchu.

Na vojenskou základní službu nastoupil do posádky Milovice nad Labem, kde vešel ve styk s tamními entomology Jaromírem Havelkou a Bohumilem Rektoříkem. Zde začátkem srpna 1949, na jižním okraji vojenského prostoru Mladá, poprvé ve větším měřítku sbíral velmi vzácného chrobáka *Ochodaeus chrysomelinus*. Po ukončení základní služby se rozhodl pro dráhu vojáka z povolání a nastoupil do vojenského učiliště ve Vyškově na Moravě. Profesní dráha ho časem zavedla do Martina na Slovensku, do Slaného, do Litoměřic a do Prahy. Je samozřejmé, že všude se seznámil s místními entomology a věnoval se sběru a faunistickému výzkumu okolí svého působiště.

V letech 1967-1973 studoval Právnickou fakultu University Karlovy. Při studiu kriminalistiky se seznámil s odbornou českou kriminalistickou literaturou té doby, v níž byly poznatky z entomologie využity zcela okrajově a nedostatečně. Veden snahou, aby si moderní entomologie našla své místo v kriminalistice, zpracoval rigorózní práci na téma „Využití entomologie v kriminalistice“, kterou úspěšně obhájil v roce 1978. Práce se setkala s příznivým ohlasem a autorovi bylo doporučeno, aby toto doposud opomíjené téma dále rozvíjel. V dalším desetiletí se proto intenzivně věnoval studiu nekrofágní fauny, a to nejen řádu Coleoptera, ale i řádu Diptera. Spolupracoval proto i s předními dipterology. Nekrofágní faunu studoval zejména na uhynulých selatech, srnčí a zaječí zvěři, laboratorních králících a v zemních pastech. Ve více případech se zúčastnil z pozice svého profesionálního působení ohledání mrtvého těla člověka a zajištění entomologického materiálu. Zajímavé případy, kdy znalecký posudek z oboru forenzní entomologie přispěl k bližšímu stanovení doby smrti či k identifikaci zemřelého, publikoval

v odborném tisku. Dosavadní známé výsledky entomologie aplikované v kriminalistice shrnul v odborné publikaci „Možnosti využití entomologie v kriminalistice“ (1990). Hlavním tématem jsou metody stanovení doby smrti podle náletu nekrofágního hmyzu na mrtvé lidské tělo a technické a metodické postupy navržené pro vyšetřovatele. Poprvé u nás soustavně shrnul i poznatky o hmyzích jedech v kriminalistice. Dále rozebral možnosti využití entomologie při posuzování některých nemocí z povolání a vliv hmyzu jako příčiny vzniku dopravních nehod. JUDr. Daněk touto prací apeloval na správné zajištění a využití „biologických mikrostop“ v odvětví forenzní entomologie. Přestože práce měla kladný ohlas v zahraničí, nepodařilo se anglickou verzi vydat.

I po odchodu do důchodu se dále věnoval faunistickému průzkumu České republiky. Během šedesátishetiletého, takřka nepřetržitého entomologického průzkumu učinil Ladislav Daněk řadu prvních nálezů pro území ČR. Ačkoli vlastní faunistické nálezy a poznatky publikoval poměrně zřídka, jím shromážděný bohatý materiál využívala ve svých pracích řada specialistů. Celoživotní sbírka českých a slovenských Coleopter, která obsahuje několik paratypů, řadu historických exemplářů a dokladových exemplářů z dávno zaniklých lokalit, je postupně deponována v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Mimoto spolupracoval s řadou kurátorů dalších muzeí a svými nálezy obohatil přírodovědné sbírky a nejen entomologické. Např. do sbírky obratlovců Muzea Andreja Kmeťa v Martině přispěl prvním nálezem *Coronella austriaca* v Turčianském regionu, či atypicky velkým exemplářem černé formy *Vipera berus* z Velké Fatry a Microchiropter z jeskyně Mažarná.

Dalším velkým zájmem L. Daňka byla mykologie, které se věnoval společně se svým přítelem z mládí Svatoplukem Šebkem (1926-1996). S. Šebkovi, známému mykologovi,

věnoval ze svých exkurzí doklady zajímavých a vzácných druhů hub pro jeho kartotéku a k publikačním účelům. S ním a s Karlem Kultem připravili v budově Městské spořitelny v Nymburce každoročně v září 1946-1948 výstavy hub a brouků – škůdců hub.

S životem L. Daňka je neodmyslitelně spjatá i myslivost, které se věnuje nepřetržitě od roku 1954. Za loveckými trofeji navštívil většinu našich pohoří a svůj pobyt vždy spojoval s faunistickým průzkumem Coleopter. Po odchodu do důchodu věnoval značné úsilí popularizaci svých odborných poznatků z myslivosti. Pracoval řadu let ve výboru Okresního mysliveckého spolku v Nymburce; na Základní škole Na Spálence vedl kroužek myslivosti a ochrany přírody. Za zásluhy o českou myslivost a za práci s mládeží, byl JUDr. Ladislav Daněk u příležitosti 70. narozenin oceněn stříbrným odznakem II. stupně „Za zásluhy o myslivost“.

K počtě Ladislava Daňka pojmenoval Jan Pulpán aberaci střevlíka *Harpalus smaragdinus* Dft. a. *daneki* Pulpán, 1948.

Ladislav Daněk je zářným příkladem toho, jak aktivně provozovaná amatérská entomologie přispívá k duševní pohodě a fyzickému zdraví ve vyšším věku. Nezbyvá než si přát, aby tento poznatek platil u našeho přítele ještě po velmi dlouhá léta.

Ad multos annos!

Ladislav Ernest

BIBLIOGRAFIE – BIBLIOGRAPHY

- DANĚK L. 1971: Příspěvek k poznání tesaříků (Cerambycidae) Turčianské kotliny a okolních pohoří. *Kmetianum* (Martin), 2: 211-229 (in Czech).
- PULPÁN J. & DANĚK L. 1974: Brouci čeledi Carabidae (Coleoptera) Turčianského regionu a přilehlého území. (Die Laufkäfer, Coleoptera, Carabidae, im Turiec Region und angrenzenden Gebiet). *Kmetianum* (Martin), 3: 119-169 (in Czech, German abstr.).
- DANĚK L. 1976: Příspěvek k fauně brouků čeledi Carabidae (Coleoptera) polabských vátek písků u Nymburka. *Vlastivědný Zpravodaj Polabí* (Poděbrady), 5-6: 91-100 (in Czech).
- DANĚK L. 1978: Hromadný nález tesaříka *Xylotrechus rusticus* (Linnaeus, 1758) v okolí obce Písty u Nymburka. *Vlastivědný Zpravodaj Polabí* (Poděbrady), 18: 12-15 (in Czech).
- DANĚK L. 1978: *Možnosti využití entomologie v kriminalistice*. Rigorózní práce. PF UK, Praha, 152 pp (in Czech).
- DANĚK L. 1980: Možnosti využití entomologie v kriminalistice. *Československá Kriminalistika*, 13: 44-55 (in Czech).
- DANĚK L. 1980: Hmyzí jedy v kriminalistice. *Kriminalistický Sborník*, 24: 689-694 (in Czech).
- DANĚK L. 1982: Nová metoda zjišťování doby smrti a její praktické využití v kriminalistice. *Vojenská Prokuratura, Bulletin Hlavní Vojenské Prokuratury*, 24: 22-43 (in Czech).
- DANĚK L., ELIÁŠOVÁ H., ŠUBRT J. & ZUSKA J. 1983: Odběr hmyzu z místa neúplného kosterního nálezu umožnil identifikaci zemřelého. *Kriminalistický Sborník*, 27: 691-700 (in Czech).
- DANĚK L., LEVÝ S., ZUSKA J. & MÁČA J. 1983: Entomologická hlediska v případě nálezu mrtvoly muže ve značném stupni rozkladu. *Kriminalistický Sborník*, 31: 742-747 (in Czech).
- DANĚK L. 1987: *Potamonectes canaliculatus* (Lacordaire, 1835) z okolí Poděbrad – významný nález potápníka pro ČSSR (Coleoptera, Dytiscidae). *Vlastivědný Zpravodaj Polabí* (Poděbrady), 27: 30-32 (in Czech).
- DANĚK L. 1990: *Možnosti využití entomologie v kriminalistice*. [Interní řada odborných publikací č.] 40. Kriminalistický ústav VB, [Praha], 140 pp (in Czech; English, German and Russian summaries).
- DANĚK L. & JELÍNEK J. 1994: Faunistic records from the Czech Republic – 16. Coleoptera: Cucujidae. *Klapalekiana*, 30: 195.

Ladislav Daněk, a long time member of the Czech Entomological Society, celebrated his 80th birthday in good health on 27 November 2006. A keen amateur entomologist, he has been interested in faunistic research of Czech and Slovak beetles since his teenage years. His beetle collection is being deposited in the Museum of Eastern Bohemia in Hradec Králové. His professional activities involved forensic entomology, and he published a treatise on possible uses of entomology in forensic science, especially in the estimation of the time of death.

We wish JUDr. Ladislav Daněk good health and perpetual energy in the following years to come.